
Tisková zpráva Unikátní digitální databáze 52 000 filmových svědectví bude zpřístupněna v Praze

---

Praha 29. ledna 2010

Unikátní digitální databáze 52 000 filmových svědectví bude zpřístupněna v Praze

Univerzita Karlova v Praze poskytne přístup k archivu Institutu USC Shoah Foundation z Univerzity Jižní Kalifornie Centrum vizuální historie Malach, společné pracoviště Ústavu formální a aplikované lingvistiky a knihovny Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy, poskytne místní přístup k archivu Institutu USC Shoah Foundation pro vizuální historii (USC Shoah Foundation Institute for Visual History and Education), obsahujícímu téměř 52 000 výpovědí přeživších a svědků holocaustu, zaznamenaných v 56 zemích a 32 jazycích. Archiv je dostupný prostřednictvím online rozhraní, které uživatelům umožňuje prohledávat a sledovat výpovědi podle konkrétního zájmu, a to za využití indexu obsahujícího více než 55 tisíc klíčových slov.

„Zkoumání svědeckých výpovědí vnáší do historického obrazu holocaustu a jeho významu pro každou generaci zcela nové dimenze“, řekl Stephen Smith, výkonný ředitel Institutu USC Shoah Foundation. „Filmová interview uložená v archivu vizuální historie jsou živá a detailní, jde o emočně silné výpovědi, které ožívují minulost a přinášejí poučení důležité pro celé lidstvo. Institut má díky projektu MALACH s Univerzitou Karlovou dlouhodobý vztah, a tak s optimismem očekáváme nové možnosti vzdělávání, studia a výzkumu, které zpřístupnění archivu v Praze umožní.“

„Centrum vizuální historie Malach je jedinečný projekt. Jsem si jist, že bude velkým přínosem nejen pro studenty a celou akademickou obec Univerzity Karlovy, ale i pro vyučující a studenty středních škol i pro celou veřejnost zajímající se o tematiku holocaustu,“ řekl o projektu rektor Univerzity Karlovy Václav Hampl a dodal, „Přístup do archivu podpoří také spolupráci a informační výměnu Univerzity Karlovy na poli společenských věd v mezinárodním kontextu. Díky zásadní roli sofistikovaného počítačového zpracování je na tomto projektu cenná i velmi úzká spolupráce mezi disciplínami tradičně řazenými do společenských a exaktních oborů. Nepochybně jde i o další důkaz toho, že UK si je vědoma nebezpečí extremismů a nutnosti připomínat a v zájmu prevence pečlivě zkoumat příčiny a hrůzné projevy a důsledky nesnášenlivosti, rasismu a ideologií založených na nenávisti.“

Archiv vizuální historie je díky své velikosti osm petabytů jednou z největších digitálních knihoven světa, a zdrojem velmi širokého spektra informací jak pro výuku, tak výzkum. Archiv obsahuje 105 000 hodin videomateriálu – téměř 52 000 svědectví židovských přeživších, homosexuálů, svědků Jehovových, osvoboditelů a svědků osvobození, politických vězňů, zachránců, Romských a Sinti pamětníků, přeživších programu eugeniky, a účastníků soudů s válečnými zločinci. Každé z interview zachycuje vzpomínky na události před druhou světovou válkou, během ní, a po ní, a obsahuje také záběry dokumentů, fotografií, a dalších artefaktů poskytnutých pamětníky. Průměrná délka interview je dvě hodiny. „Kromě osobních historií lidí, kteří byli nacisty označeni za židy, archiv vlastně zachycuje také celou historii dvacátého století viděnou těmi, kdo ji prožili – se všemi válkami, totalitními režimy, vlnami emigrace, perzekucí a traumaty - ale také s neutuchající vírou, že jednou se lidé z minulosti poučí,“ řekl Martin Šmok, konzultant Institutu pro mezinárodní programy, působící v Praze.

Centrum vizuální historie Malach na Univerzitě Karlově, které je v současné době jedním ze tří přístupových míst k archivu v Evropě (společně s Freie Universität v Berlíně a Central European University v Budapešti), se zaměří na výzkum a vzdělávání nejen v humanitních oborech, ale také na poli počítačové lingvistiky a strojového zpracování zvukových korpusů. „Samotné jméno centra, Malach, odkazuje na úspěšný výzkumný projekt financovaný National Science Foundation, zkoumající možnosti rozpoznávání řeči a vícejazyčné extrakce informací. Ten v letech 2002 – 2007 proběhl za spolupráce Institutu USC Shoah Foundation a několika dalších akademických institucí, včetně Západočeské univerzity v Plzni a Univerzity Karlovy v Praze,“ řekl Jan Hajič, ředitel Ústavu formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální fakulty UK (<http://ufal.mff.cuni.cz/>). Centrum vizuální historie Malach se nachází v knihovně Informatické sekce MFF UK v historickém centru města.

Univerzita Karlova

Univerzita Karlova byla založená v roce 1348 a patří mezi nejstarší světové univerzity. V současnosti má 17 fakult (14 v Praze, 2 v Hradci Králové a 1 v Plzni), 3 vysokoškolské ústavy, 6 dalších pracovišť pro vzdělávací, vědeckou, výzkumnou a vývojovou nebo další tvůrčí činnost nebo pro poskytování informačních služeb, 5 celouniverzitních účelových zařízení a rektorát jako výkonné pracoviště řízení UK. UK patří mezi 2 % nejlepších světových univerzit a mezi 100 nejlepších evropských univerzit. Jako jediná z českých vysokých škol se umístila v publikované pětistovce tzv. Šanghajského žebříčku ([Academic Ranking of World Universities](#)). Univerzita má přes 7 500 tisíce zaměstnanců, z toho 4 000 akademických a vědeckých pracovníků. Na UK studuje přes 51 000 studentů (což je zhruba jedna šestina všech studentů v ČR), kteří studují ve více než 300 akreditovaných studijních programech s takřka 660 studijními obory. V bakalářských studijních programech studuje přes 18 000 studentů, v magisterských 25 000 studentů a v doktorských přes 7 000

studentů. Více než 6 000 studentů jsou cizinci. Nejruznější kursy celoživotního vzdělávání ročně absolvuje přes 15 000 účastníků. Zásadní důraz klade univerzita na mezinárodní spolupráci s prestižními vzdělávacími a vědeckými institucemi. UK uzavřela celkem 450 bilaterálních smluv a 190 mezinárodních partnerských smluv se zahraničními univerzitami.

Institut USC Shoah Foundation a jeho archiv vizuální historie

Institut USC Shoah Foundation byl založen Stevenem Spielbergem po dokončení filmu *Schindlerův seznam* v roce 1994, aby sbíral a uchovával svědectví přeživších a dalších svědků holocaustu. Dnes je Institut součástí College of Letters, Arts & Sciences na Univerzitě Jižní Kalifornie (USC), a jeho misí je překonávat předsudky, netoleranci a fanatismus – stejně tak jako utrpení, které způsobují – prostřednictvím vzdělávacího využití svědectví z archivu Institutu.

Institut v rámci univerzity a ve spolupráci s partnerskými organizacemi po celém světě podporuje bádání a výzkum, poskytuje materiály a online pomůcky pro učitele, a napomáhá šíření svědectví z archivu ke vzdělávacím účelům. Kromě uchovávání již natočených interview Institut společně s partnerskými organizacemi pomáhá dokumentovat příběhy přeživších a svědků dalších genocid.

V současné době je kompletní archiv přístupný – tedy včetně prohledávání a prohlížení videa – ve 25 institucích ve Spojených státech, Evropě a Austrálii. Archiv je digitalizován, plně indexován a hyperlinkován k indexu minutu po minutě, což studentům, pedagogům, výzkumníkům a jiným zainteresovaným osobám umožňuje přístup jak k plným výpovědím, tak i ke specifickým okamžikům svědectví relevantním pro jejich oblast zájmu a studia.

Pro více informací o Institutu navštivte naši webovou stránku, <http://college.usc.edu/vhi/>, nebo kontaktujte Martina Šmoka na smok.martin@gmail.com.

Institut USC Shoah Foundation v České republice

V letech 1994 až 1997 bylo v České republice natočeno 566 svědectví pamětníků. Dalších 656 interview bylo natočeno na Slovensku. V archivu vizuální historie se nachází celkem 4 557 vzpomínek pamětníků, kteří jako svou zemi narození uvedli Československo.

Ve snaze zpřístupnit rozhovory v češtině pedagogům v ČR vzniklo v rámci Mezinárodní pilotního programu vizuální historie několik školních hodin, které jsou přístupné na webové stránce Institutu, <http://college.usc.edu/vhi/czech/>. Hodina nazvaná *Když rasismus je zákon* zkoumá efekt zavádění takzvaných Norimberských zákonů v Čechách. V partnerství s Památkem Terezín vznikl soubor dalších dvanácti školních hodin, nazvaný *Ghetto Terezín, holocaust a dnešek*, který zkoumá nejen historii ghetta, ale také mnohé fenomény lidského chování. Několik úryvků z interview v češtině bylo také zpřístupněno pedagogům prostřednictvím digitálního úložiště Rámcového vzdělávacího programu (RVP), a podobná spolupráce je plánována s dalším portálem poskytujícím učitelům primární zdrojové materiály, moderní-dejiny.cz.

Institut také plánuje organizovat v Centru vizuální historie vzdělávací semináře využívající možnost práce s archivem v reálném čase, a to pro pedagogy nejen z ČR.

O vzdělávacím využití svědectví z archivu

Obsah archivu ve spojení se sofistikovaným vyhledávacím rozhraním z něj činí cennou vzdělávací pomůcku pro mnohé obory: historie a dějiny jsou pouze jednou z disciplín pro které je archiv využíván. V průběhu uplynulých pěti let bylo odučeno zhruba 137 univerzitních kurzů využívajících archiv v disciplínách jako je antropologie, historie umění, obchodní etika, anglická literatura, francouzština, německá kultura, latinoamerická studia, právo, lingvistika, filozofie, politické vědy, religionistika, slovanská studia, sociologie a genderová studia.

Zkušenosti Institutu v mnoha zemích ukazují, že médium audiovizuálního svědectví poskytuje pedagogům informační zdroj, který jim může pomoci doplnit, prohloubit, a personalizovat historická fakta. Institut již uzavřel řadu partnerství s vládními i nevládními organizacemi v USA a Evropě s cílem vyvíjet vzdělávací programy a studijní materiály pro využití ve středoškolském vzdělávání. Výpovědi byly integrovány do školních hodin a studijních plánů pro předměty od dějepisu, etiky a občanské nauky po literaturu, jazyky a filozofii, včetně výběrových seminářů zabývajících se holocaustem jako takovým. Kromě této široké škály využití naše partnerské organizace prozkoumaly také možnosti výuky praktických dovedností založených na audiovizuální podstatě média, například vizuální gramotnosti, kritického myšlení, a schopnosti jednoduché i srovnávací analýzy zdrojů.